

Hankehaku THL

Pienten kuntien yhteistyötä ruohonjuuritasolla

Hankkeen tausta

Hankkeen tavoite on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä toimimalla ruohonjuuritasolla yhdessä kuntalaisten kanssa. Käytännön tekemisen, onnistumisen ja vaikuttavuuden myötä luomme toimintamallia, jota on mahdollista kopioida myös muihin pieniin kuntiin osaksi HYTE-työn toteuttamista ja osallisuuden parantamista. Hanketta edeltää Vesannon kunnalle tehtävä opinnäytetyö, jolla haetaan yhdistysten yhteistyön uusia malleja ja sitä kautta kuntalaisten aktivoitumista. Opinnäytetyötä tekee Suvi Korhonen Humakin yhteisöpedagogi (yamk) koulutusohjelmassa.

Tavoitteena on lähteä kehittämään Tervon ja Vesannon kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä kahden pienen kunnan kolmivuotisena yhteishankkeena. Hankkeen tuloksia ja toimintatapoja voisi jatkossa monistaa lähikuntiin. Tervon ja Vesannon kunnissa on monenlaista yhteneväisyyttä sairastavuuden ja hyvinvointivajeiden näkökulmasta:

- Molempien kuntien sairastavuusindeksi on hyvin korkea kuuluen maamme huonoimpaan 10 prosenttiin
- Tervon ja Vesannon terveydenedistämisen aktiivisuuden tulokset ovat lähellä toisiaan

- Master Plan- hankkeen keräämän datan perusteella ikääntyvien kuntalaisten tarpeet ovat varsin yhteneväisiä ja sellaisia, joihin ei vastata suoraan hyvinvointialueen tuottamalla palveluilla. Hankkeen voidaan ajatella olevan osaltaan jatkoa Master Plan hankkeelle, jossa tarve on nostettu esille ja sitä on edelleen syvennetty Tervon ja Vesannon yhteisissä kumppanuuspöydissä
- Tervossa ja Vesannolla valtaosa väestöstä on ikääntyvää. Kunnat katsovat rohkeasti tulevaisuuteen tekemällä ratkaisuja ja investointeja kasvattaakseen myös työikäisten ja lapsiperheiden määrää kunnissa. Osallisuuden edistäminen ja monialainen HYTE- työ on oleellinen osa myös kuntien vetovoimaa

Hankkeeseen on suunniteltu kaksi työntekijää, joista toinen 100%:n työpanoksella (yhteisökehittäjä) ja toinen 30%:n työpanoksella (projektipäällikkö). Hankkeen hallinnoija on Vesannon kunta. Terveysten edistämisen hankkeissa omaraahoitusosuus on 10-20% hankkeen kokonaiskustannuksista. Omarahoitusosuus voi olla palkkakustannuksia, tilavuokria, puhelin kuluja ja muita hallinnon kuluja. Tervon ja Vesannon kesken voidaan sopia, miten hanke ja sen kulut jakautuvat kuntien kesken (esim. 50/50, 40/60, 30/70 jne.)

Hankkeen tavoite on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä toimimalla ruohonjuuritasolla yhdessä kuntalaisten kanssa. Käytännön tekemisen, onnistumisen ja vaikuttavuuden myötä luomme toimintamallia, jota on mahdollista kopioida myös muihin pieniin kuntiin osaksi HYTE-työn toteuttamista ja osallisuuden parantamista.

Kustannukset, vuosiarvio:

Henkilöstökulut:

Palkkiot ja palkat hyväksytään siltä osin, kun ne suoraan liittyvät hankkeen toteuttamiseen. Tällöin ei hyväksytä esimerkiksi äitiys- ja vanhempainvapaista aiheutuvia kustannuksia.

Henkilösivukuluna hyväksytään lakisääteiset eläkemaksut, sosiaaliturvamaksut ja tapaturmavakuutusmaksut sekä työterveyshuolto. Henkilösivukulut raportoidaan suorina tai laskennallisina kuluina. Laskennallisuutta käytettäessä laskentaperuste (mistä kuluista ja millä periaatteella) on osoitettava ja raportoitessa kuluerät on poistettava pääkirjalta. Loma-ajan palkat, lomarahat ja lomakorvaukset voidaan kohdentaa hankkeelle tehdyn työajan suhteessa hankkeen toteutusajalta.

Hankkeessa osa-aikaisesti työskentelevien tehtyjen työtuntien on oltava riittävällä ja luotettavalla tavalla todennettavissa ajantasaisesta työaikakirjanpidosta tai muusta työajan seurannasta. Työajan seurannasta tulee käydä ilmi kuukausittaisen työajan jakautuminen hanke- ja perustyön välillä työntekijäkohtaisesti. Työajan seuranta on

allekirjoitettava työntekijän ja työnantajan toimesta. Ylitöistä syntyneitä kuluja ei hyväksytä.

- **Yhteisökehittäjän palkka (koulutuksella yhteisöpedagogi YAMK, 12x 3000€) 36000€**
- **Sivukulut: 7279,20€ + lomarahaa 1440€**
- **Projektipäällikön palkka (0.3x12x 3550e) 12780€**
- **Sivukulut: 2584,12€ + lomarahaa 511,20€**
- **Palkkiot mahdollisille asiantuntijoille kuten vertaisohjaajat tms.: 2000€**
- **Sivukulut: Mitä nämä voisivat olla?**

Nämä yhteensä 62 594,52€

Yleiskustannukset (hallintokulut):

Yleiskustannukset saavat olla enintään 15 prosenttia kokonaiskuluista.

Yleiskustannuksiin voidaan sisällyttää hankkeen työntekijöiden lounassetulit ja koulutuskulut niiltä osin, kun ne liittyvät rahoitettavaan hankkeeseen, eikä niitä voida rahoittaa hankkeeseen kohdistuvalla muulla rahoituksella. Yleiskustannuksia voivat olla muun muassa postitus, tietoliikenne, kopiointi- ja puhelinkulut. Työnohjausta ei hyväksytä.

- **Tietokoneet, puhelimet, yhteydet, kopiointikulut, tilavuokrat**
- **Vuosittainen arvio 5000- 6000€?**

Nämä voisivat mennä kuntien omavastuuosuksina.

Nyt ollaan yhteissummassa 68 594,52€

Aineisto-, tarvike- ja raportointikulut ja matkakulut

Hyväksyttäviä kuluja ovat hankkeeseen suoraan liittyvät aineisto-, tarvike-, raportointi-, matka- ja ostopalvelukulut.

Hankkeessa voidaan vuokrata tai hankkia erilaisia laitteita, mikäli ne on mainittu ja hyväksyttävällä tavalla perusteltu hankesuunnitelmassa. Yleissääntönä on, että tarvittavat laitteet hankitaan hankkeen ensimmäisenä toimintavuonna.

Matkat korvataan halvinta matkustustapaa käyttäen, ellei muusta ole erikseen sovittu. Oman auton käytöstä syntyneet kulut korvataan perustellusta syystä. Päivärahat korvataan enintään verohallituksen voimassa olevan päätöksen

mukaisesti. Lähtökohtaisesti ulkomaanmatkoja ei hyväksytä. Hankkeen etenemiselle välttämättömistä ulkomaan matkoista on oltava selvitys jo hankesuunnitelmassa. Ulkomaanmatkoista korvataan pääsääntöisesti yhden henkilön matkakulut.

Ostopalvelut on hankittava julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) ja saadun valtionavustuspäätöksen mukaisesti. Myös pienhankintojen (20 000–59 999 euron suuruusluokan hankinnat) osalta vaaditaan kevyempää kilpailutusta. Tällaisten hankintojen osalta tulee pyytää vähintään 3-5 toimittajalta tarjoukset. Myös pienhankintoja koskevat tarjouskilpailun eri vaiheissa (esim. tarjouspyyntö, tarjousten käsittely, hankintapäätös) hankintalain yleiset periaatteet eli avoimuus, tasapuolisuus, syrjimättömyys ja suhteellisuuden vaatimus.

- **Aineistokulut (tarvikkeet, mainokset/some/viestintä) 1500€**
- **Matkakulut kylille 2 x vk á 40km -> 0,46€/km x 2 x 42vk x 40km = 1545,60€; arvio on laskettu keskimäärin 20km suuntaansa 2 x viikossa tapahtuvalle kyläjalkautumiselle 42 viikkona.**

Kokonaissumma on nyt 71 940,12. Koska jotain merkittävää on unohdettu, lähdetään liikkeelle n. 80 000 vuosikuluista. Omavastuusuudeksi jäisi 20%:lla 16000€/vuosi, joka jyvitetäisiin kuntien kesken jaetun prosenttiosuuden mukaan (50/50, 40/60 tai 30/70).

Hankkeen suuntaviivoja tavoitteisiin peilaten

Kuntien hyvinvointijohtamisen vahvistaminen

HYTE-koordinaattorin/projektipäällikön työpanos on ruohonjuurityön ja johtoportaan välillä: kohderyhmien ja hyvinvointivajeiden löytäminen ja edelleen työn painopisteen osoittaminen: missä on työsarkaa, sinne suunnataan tekemään. Yhdyspintatyö kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Indikaattorien seuraaminen ja vaikutusten arviointi.

1. Ehkäisevän päihdetyön sisältöjen ja menetelmien kehittäminen
2. Yksinäisyyden ehkäisy
3. Mielen terveyden ylläpitäminen ja tukeminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaation vahvistaminen

HYTE-koordinaattorilla on oltava laaja verkosto, jonka avulla sekä löydetään hyvinvointivajeet ja kehittämiskohteet että jalkautetaan toimintaa. Jalkauttaja on

hyvin kuntiin verkostoitunut yhteisökehittäjä, joka osallistaa kuntalaiset toteuttamaan pieniäkin ideoita yhteisen edun mukaisesti ja tasa-arvolähtöisesti

1. Hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutusten arviointi, puskurointi ja edistäminen tulokulmat huomioiden
2. Eriarvoisuuden vähentäminen metodeilla, joilla on tutkitusti sosiaalista pääomaa lisääviä vaikutuksia: kunta nähdään tässä isona yhteisönä

Yksinäisyyden vähentäminen

Kohtaamisia ja niiden mahdollisuuksia matalalla kynnyksellä. Jalkaudutaan myös kyläkunnille. Pidetään hygieniataso ja suojautuminen sopivalla tasolla, jotta se ei estä osallistumista (pandemiatilanne huomioiden). Kunta tukee kuntalaisten kuljetusratkaisuja osallistamisen edistämiseksi. Osallistuminen voi olla maksullista, mutta siihen voi saada sosiaalisin perustein tukea, "raha ei saa olla este osallistumiselle"

1. Kolmannen ja neljännen sektorin työpästä koordinoitaan ja tuetaan yhdyshenkilön toimesta (työn jalkauttaja)
2. Vapaaehtoistoimintaa kehitetään jo olemassa olevan perustalle: yhdistysten kanssa kehitetään uusia malleja tarttua yksinäisyyden teemaan toiminnan mahdollisuuksia kartoittamalla -> toteutetaan ideat

Luontolähtöisten menetelmien käyttöönotto

Kuntastrategian mukaisesti kehitetään "Vesannon/Nilakan malli" omavaraisuuden kasvattamiseksi. Toiminnalla lisätään kokonaisvaltaista kriisinkestävyyttä niin omavaraistalouden kuin mielenterveyden ja yhteisöllisyyden edistämisen kannalta.

1. Elvytetään hyötypuutarhakulttuuria osuuskuntamallilla kyläkunnittain, oivallinen kesätyöpaikka nuorille vaikkapa parityönä tai yhdistystoiminnan kautta
2. Ylisukupolvisen ja eri sosiaalisia ryhmiä yhdistävän toiminnan edistäminen
3. Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen. Tutkimustiedon käyttäminen työskentelyssä sekä sen välittäminen kuntalaisille.
4. Kriisivalmiuden lisääminen yhteisöllisyyttä kasvattamalla

Ehkäisevän päihdetyön sisältöjen kehittäminen alueellisen tarpeen mukaan

Kohdennetuille ryhmille suunniteltua toimintaa asiakaslähtöisesti. Sosiaalisen markkinoinnin keinot käyttöön päihdeiden käytön vähentämiseksi ja tilalle löytyvän, mielekkään tekemisen löytämiseksi.

1. Koululaisille ja nuorille säännöllistä ja monipuolista toimintaa esimerkiksi yhdistysten kautta, perkeharrastaminen normaaliksi tavaksi toimia, ylisukupolvinen toimintatapa, vastuuta nuorille
2. Yksinäisyyden vähentäminen on seuraus aktiivisen toiminnan järjestämisestä

Kulttuurihyvinvoinnin kehittäminen ja ratkaisut

1. "Kaksitoista tapahtumaa" kunnan kalenterissa, tapahtumat jakautuvat eri kuukausille ja jalkautuvat ympäri pitäjää; pienellä vaivannäöllä voimaannuttavia kohtaamisia

Sosiaalinen markkinointi päihde työssä

1. Sosiaalisen markkinoinnin metodiin tutustuminen moniammatillisessa työryhmässä, oman alueellisen suunnitelman tekeminen ja käyttöönotto

Sosiaalinen pääoma tavoitteena

1. Kartoitetaan ja otetaan käyttöön ne keinot, joilla voidaan tutkitusti edistää kunnan yhteistä sosiaalista pääomaa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on tässä avainasemassa, kuppikunnat ja elitismi on unohdettava. Kohtaamisen kulttuuria on kenties haastettava.